

Tüdrukute omaloomingulised armastusjutud – pärimuskultuur ja/või kirjandus¹

Eda Kalmre, vanemteadur folkloristika osakonnas Eesti Kirjandusmuuseumis

Rahvaluule arhiivis töötades ja hiljem folkloristika osakonnas olles kujunes minu üheks meelisteemaks laste- ja noortefolkloor ja eraldi tüdrukute käsikirjalised arhiivid alates 20. sajandi teisest poolest. Mõtlen selle all teile kõigile tuttavaid salmikuid, laulikuid – lühidalt niisuguseid kladesid, kuhu tüdrukud tavatsesid koguda salme, laule, aforisme, nalju, jutukesi armastusest ja seksist, igasuguseid ennustamisi, horoskoope, teha igasuguseid väljakirjutusi ajalehtedest (kokandusest, kosmeetikast, filmistaaridest) ja mida kõike veel. Kokkuvõtlikult kõike sellist, mida tüdrukud oluliseks, huvitavaks ja tähelepanuväärseks pidasid üles märkida.

Võib küll väita, et neis kaustikutes kujunes välja täiesti traditsiooniline armastuse- ja sõpruseteemaline repertuaar, mis vihikust vihikusse varieerus tänu sellele, et kirjutati valesti maha, mõeldi juurde, jäeti mõni ebaoluline asi ära. Needsamad teemad on tüdrukutele olulised nende küpsemisel. Neis materjalikogudes tuleb esile kaks vastandlikku armastuskäsitlust. Üks neist on romantiline, kus räägitakse suurtest tunnetest, igatsusest, murest ja traagikast. Sellele vastandub esimest kahtluse alla panev parodeeriv-ironiline käsitlus.

Üldiselt on ju nii, et kultuuris ei kao midagi ka niisama ära, sest enamuse neidsamu traditsioonilisi teemasid ja vorme on saanud tüdrukute subkultuuri kirjajaliku eneseväljenduse osaks internetis tüdrukute blogides.

Vaatlengi lähemalt teismeliste tüdrukute proosavormis jutte armastusest nii 20. sajandi käsikirjalistes kogudes kui 21. sajandi alguse interaktiivsetes kogudes, põhiliselt *rate.ee* –s.

Tüdrukute kirjandusest

Statistika järgi kogetakse esimest armastust 15-aastaselt, aga enamasti ikka 14–17 aasta vanuselt. Emotsionaalse elemendi tugevust selles eas ning vajadust selleteemalise kirjanduse järele on juba ammu märganud ka kirjanduse uurijad. Tänapäeva kooliprogrammideski eristatakse sel ajal eraldi tüdrukute ja poiste kirjandust.

Esimesse loetelusse kuuluvad pretensioonitult Silvia Rannamaa “Kadri” ja “Kasuema”. Nende tekstide puhul on tegemist vahest enamagagi kui lihtsalt kirjandusega, neid võib pidada juba teatud arhetüübiks, mis on mõjutanud mitmete põlvkondade Eesti tüdrukute emotsionaalseid vajadusi. Sedalaadi kirjandus on oma muinasjutulise alge poolest sarnane rohkem kui sajandivanusele (bulvari)kirjandusele: sageli on tegemist ebavõrdse paariga ning madalamast sotsiaalsest kihist tüdruk leiab siin armastuse, aga sageli ka edu ja jõukuse.

---

¹ Pikem versioon ettekandest on ilmunud raamatus „Tulnukad ja internetilapsed. Uurimusi laste- ja noortekultuurist. Tänapäeva folkloorist 8. Tartu 2010

Kirjandusklassika näidetena kannavad analoogset ideed ning liigituvad samasse tüdrukute-naistekirjanduse ritta näiteks ka Jane Austeni “Uhkus ja eelarvamus” ning Charlotte Bronte “Jane Eyre” jmt. Traagiliselt lõppenud armastusloo kirjanduslikuks esinäiteks võib pidada William Shakespeari “Romeot ja Juliat”.

On selgelt märgatav, et paljudele neile jutustustele ja romaanidele on üsna iseloomulik minajutustusena või päevikuvormis esitatud tekst. Kirjanduseuurija Ave Mattheus märgib tüdrukutekirjanduse eripäraks tüdrukuid kui peategelasi, jutus edasi antud tüdruku arengulugu, lugejapoolset samastumisvõimalust, nende jutustuste sugestiivsust, s.t seda, et neis kasutatakse palju personaalset vaatepunkti (päeviku või kirja vormi). (Mattheus 2010)

Tüdrukute käsikirjalised jutud armastusest.

Tüdrukute rate.ee päevikute proosajutustused armastusest tuginevad paljuski nii kirjanduslikele kui varasematele käsikirjalistele eeskujudele. Vene uurija S. I. Žavoronok väidab, et tüdrukute käsikirjalised proosavormis jutud armastusest on žanr, mida on viljelenud 10–16-aastased koolitüdrukud. See kujutab endast 20. sajandi teise poole romantiliselt kujundatud sentimentaalset jutustust, mille eelkäijateks võiks lugeda 18. sajandi viimase kolmandiku kuni 19. sajandi alguse sentimentaalseid jutustusi.² Mõnede vene uurijate arvates kerkis tüdrukute käsikirjalise armastusjutustuse fenomen kui žanr esile 1950.–1960. romantilisel epohhil. Mitmete teiste arvates oli see kui mitteametlik, mittekanooniline folkloorivorm olemas juba tunduvalt varem, aga neid jutte lihtsalt ei kogutud ja need pälvisid uurijate tähelepanu hiljem. Sellepärast on palju infot selle žanri kohta lihtsalt kaduma läinud.

Millega on siis täpsemalt tegemist? Vene uurijad, kes selle materjaliga enam tegelenud on, klassifitseerivad seda valdkonda kui kirjanduse (naiivse individuaalse kirjandusliku loomingu) ja albumifolkloori piiriala. Nende käsikirjaliste jutustuste teemadeks on tihti olnud ennastohverdav armastus, mis lõpeb ühe või mõlema kangelase surmaga. Jutustuse sisu on tavaliselt üsna lihtsakoeline, tegemist on kolmeastmelise faabulaga: 1. kohtumine, armumine/esimine armastus, 2. armastuse/truuduse proovilepanek, 3. traagiline lõpp. On märgitud, et nendes jutustustes võib esineda õnnetu juhuse või karmi saatuse motiiv, vene traditsioonis on märgitud ka armastatu haua küllastamise motiivi. Üldise traagilise orientatsiooni kõrval on siiski võimalik ka *happy-end*, kus esimene armastus ei hukku, see näib viitavat muinasjutulistele ning melodramaatilistele mõjutustele .

Eesti Rahvaluule Arhiivis leiduvate materjalikogude põhjal toetan pigem esimest seisukohta, s.t, et tüdrukute käsikirjalised proosajutustused armastusest hakkasid Eestis levima pigem sõjajärgsel ajal ja olid eriti olulised nõukogude-aja tüdrukute tunde kasvatuses. Sedalaadi võrdlevat uurimistööd pole ilmselt küll tehtud, aga oletada võib, et küllap sarnase materjali kesise kättesaadavuse ja tunnete, suhete kitsapiirilise kujutamise viisi tõttu armastusjutustustes

---

² Eesti puhul siis ehk 19. sajandi teise poole saksa kirjanduse vahendusel ja eeskujudel loodud sentimentaalset proosat (Vaga Jenoveva, Hirlanda jms).

ja -filmides Nõukogude Liidus arenesid 20. sajandi teisel poolel tüdrukute kirjalikud materjalikogud just siin nii mitmekülgseks.

Vene traditsioonis on uurijad tuvastanud vähemalt 38 süžeeliselt eristuvat

armastusjutustuse teksti. Eesti Rahvaluule Arhiivi käsikirjaliste albumite kogu põhjal võib arvata, et eesti tüdrukute käsikirjaliste armastusjutustuste traditsioon ei kujunenud vormiliselt ja sisuliselt nii mitmekesiseks kui vene koolitüdrukute 20. sajandi lõpu oma.³ Varasemad Eesti koolitüdrukute käsikirjalised armastusjutustused on tunduvalt lühemad ja stereotüüpsemad. Näiteks 80.–90. aastate albumites ringlesid ainult mõned tüübid, mida ümberkirjutamise teel levitati. Järgnevalt kaks näidet neist möödunud sajandi lõpuosa kirjalikest kogudest.

1.

Pisarad

Tutvusid minuga viimase peo ajal. Juhuslikult kohtusid meie pilgud. Mõne minuti pärast sa kummardasid mu ees. Sinuga oli hea tantsida. Tundsin su keha soojust ja hõõguvat põske mu juuste vastas. Järsku sa võpatasid, põsk eemaldus juustest ja sa vaatasid kaugemale mööda. Järgmise tantsu pühendasid sa ühele teisele tütarlapsel. Olin varemgi sind näinud selle tüdrukuga. Tantsisite tantsu, mille vastuseks said väga võiduka naeratuse. Panin tähele, et sinus on midagi ebameeldivat. Tundsin, et ei suuda enam teid vaadata. Astusin uksest välja ja jooksin riietusruumi juurde. Pisarad valgusid mulle silma. Äkki puudutas kellegi käsi mu selga. Ma ei julgenud ümber pöörata, sest teadsin, et see oled sina. Sa astusid mu ette, naeratasid, vaikides pühkisid ära mu pisarad.

Ilusad pisarad on need, mis kuivatab kallim!

2.

Tookord sa ütlesid, et mingi ma ära sinu teelt. Sa karjusid mu peale. Mina seisin su ees langetatud päi, seisin ja põski mööda veeresid pisarad. Üks pisaratest kukkus mu valgele kleidile ja sa nägid seda. Sa langesid mu ette põlvili ja sosistasid: „Mine ära.“ Keerasin ringi ja läksin. Ma ei vaadanud tagasi, sest kartsin, et süda lõhkeb, aga süda ei lõhkenud. Ja eile sa tulid! Seisid mu ees langetatud päi nagu mina tookord, ainult et sina ei nutnud. Sa palusid, et ma su tagasi võtaks. Ma ütlesin: „Ei.“ Sa langesid mu ette põlvili ja ma karjusin: „Ei!“

Sa läksid, pöördusid ukse juures ringi ja ma nägin, et sa nutsid. Nüüd oleks ma su tagasi võtnud, kuid sa ei öelnud sõnagi vaid läksid.

Hommikul, kui ma ukse avasin, istusid sa mu ukse taga. Pluus eest lahti ning su rinnal juba ammu tarretanud veri. SA OLID SURNUD!

---

³ Seda väites tuginen ERA albumitekogu ülevaatusel kujunenud arvamusele.

A. S., snd 1970, 1981–1985. aasta kaustikust

Muidugi ei pruugi 20. sajandi teise poole ERAsse sattunud albumite vaatlus anda tõepärast pilti tüdrukute omaloomingulisest armastusproosast, sest seda materjali pole Eestis siiani eraldi kogutud ega analüüsitud. Tõenäoliselt on seda nüüd Eestiski tagantjärgi ka juba hilja teha. Igatahes võib küll väita, et nendesse varasematesse käsikirjalistesse materjalikogudesse tavatseti ümber kirjutada rohkem seda, mida kusagilt juba varem kirjutatuna leiti ja ainukordset omaloomingulist jutustust kohtab neis vähe.

Rate.ee päevikute interaktiivsed armastusjutud

Juba esimene sissevaade tüdrukute *rate.ee* interaktiivsete päevikute armastusteemalisele proosale annab aimu selle materjali mitmekesisusest, mobiilsusest ja suuremast loominguilisusest võrreldes eelmise sajandi lõpukümnendite käsikirjaliste analoogidega. Sellise mitmekesisuse üks põhjusi võib peituda interneti kui meediumi suures ja avalikus levikus. Varem ringlesid sedalaadi kirjutised ikka enamasti kindlas piiratud tüdrukute sõpruskonnas.

Nüüd tunduvad jutukesed armastusest olevat üks aktiivsemaid suhtlusviise *rate.ee* blogijate vahel. Juba provisoorselt on näha, et see valdkond sissekandeid on lugejate-kasutajate hulgas üks populaarsemaid, mis kogub kõige rohkem kommentaare ja saab ka kõrgemaid hindeid. Enamus jutte ilmuvad järjejuttudena, kus autor ootab nii kiitust kui tagasisidet, et lugejad osaleksid järgmise seeria kirjutamise juures. Üldiselt kohtab kommentaaride hulgas vähe kriitikat, pigem on repliid kiitvad ja julgustavad. Rohkem positiivseid hindeid saanud armastusjutud on mõni aeg nähtavad *rate.ee* pealehel. Jutte on võimalik kommenteerida kõigil *rate.ee* kontoomanikel, nad on nähtavad tegelikult ka mittekasutajatele. Materjali kasutajaskond on küll laiem kui oli varem tüdrukuterühmas ringelnud kaustikul, aga tundub, et üldiselt on siin tegemist sama kindlaid suhtlemisnorme (kiitusi ja meelitusi) ette nägeva suletud pisiühiskonnaga nagu varasema kaustikuid vahetava tüdrukutegrupi puhul.

Laias laastus võib kogu rate.ee armastusproosa jagada kaheks.

I Tagasihoidlikuma osa sellest moodustavad versioonid lühikestest ja skemaatilistest jutukestest, mille teemaks on ennastohverdav ja traagiline armastus. Nende jutukeste algupära on tundmata ja neil on folkloorile omased tunnused. Vaadeldud perioodidel olid kaks tüüpi neist vaieldamatult kõige populaarsemad. Neid loeti, kopeeriti ja hinnati *rate.ee* päevikutes ikka ja jälle.

1. Motika lugu

Tüdruk ja poiss sõidavad mootorrattaga 160 km/h

Tüdruk: Pidurda, ma kardan.

Poiss: Ei, see on lõbus!

Tüdruk: Ei ole. Palun, me sõidame liiga kiiresti.

Poiss: Ok. Ütle et armastad mind ja ma võtan hoogu maha.

Tüdruk: Hea küll, ma armastan sind. Nüüd pidurda!

Poiss: Nüüd palun kallista mind.

Tüdruk kallistab poissi

Poiss: Kas saad mu kiivri ära võta ja endale pähe panna. See ajab mu hulluks.

Järgmine päev lehes: Mootorratas sõitis hoonesse pidurivea tõttu.

Noormees suri, kaaslane jäi ellu.

Tegelikult mõistis poiss poolel teel, et pidurid ei tööta.

Aga ta ei tahtnud, et tüdruk teaks. Selle asemel lasi ta tüdrukul öelda, et armastab teda ja tundis ta kallistust viimast korda. Poiss andis oma kiivri tüdrukule, mis sest, et see tähendas tema surma.

See Ongi Armastus.....!

2. Ülbe plikake ja poiss

'♥` Elas kord pime tüdruk,
    '♥` kes ennast vihkas,
    '♥` sest ta oli pime.
    '♥` Ta vihkas kõike,
    '♥` peale oma poisi.
'♥` ühel päeval tüdruk ütles
'♥` kui ta saaks
'♥` ainult näha maailma
    '♥` ta abiellub oma poisiga
    '♥` ühel päeval keegi
    '♥` annetas talle oma silmad
    '♥` ja siis ta nägi kõike
    '♥` ja ka oma poissi
'♥` tema poiss küsis talt:
'♥` "nüüd kui sa näed
'♥` kas sa abiellud minuga?"
    '♥` tüdruk oli šokeeritud kui

'♥` ta nägi et tema poiss
'♥` on ka pime
'♥` ja ta keeldus temaga abiellumast.
'♥` Tema poiss kõndis minema
'♥` naeratusega ja ütles:
'♥` " lihtsalt hoia hästi
'♥` minu silmi kallis..."

Märkimisväärse osa teismeliste tüdrukute armastusnovellidest moodustab individuaallooming, mis omakorda jaguneb:

1) selgepiirilisel moodunud sajandi käsikirjaliste armastusjuttude traditsiooni järgivateks (need on valdavalt lühilood).

Pisike lugu

.. Kellele meeldis ,kellele mitte :)

Poiss ja tüdruk kõndisid palja jalu mööda pikka tänavat käest kinni !
Tüdruk : Ma olen väga väsinud ja mu jalad on auke täis , ma ei jaksa enam !
Poiss : Kannata , sest armastus on veel pikem kui see tänav , ja valusam kui selle tee peal kõndimine palja jalu .
Tüdruk : Arvad ? Aga ma ei usu !
Poiss : Ma olen selles täiesti kindel . Ja tasub uskuda !
Tüdruk : Ah , enam pole valus , sest armastus pole minu jaoks ka valus !
Järgmisel päeval koputad keegi tüdruku uksele ning tüdruk jooksis rõõmuga ukse poole , ust avades nägi ta ainult lilli ning ümbrikut , ei kedagi , ega midagi muud ! Ta oli sel hetkel väga õnnelik !
Oma toas avas ta ümbriku ja vaatas sisse seal oli paber , mis oli märg ,
Ta luges :
"See paber on märg ,sest mul oli valus. Ma jätan su maha , sest ei armasta sind , see pole armastus mis ma sinu vastu tunnen, see on midagi muud , see on sõprus ! Anna andeks mu kallis sõber , ma armastan sind nüüd nagu erilist sõpra ! Ma kirjutasin selle kirja suure valuga kuid südamest ! See on juba sinu otsus , kas me suhtleme edasi või ei !
Sinu Poiss "

Tüdruku huuled vajusid põskedest alla poole , ta jooksis rõdule ning karjus : Armastus on pikk kui minu tänav , valus kui see kivine maa !
Ma usun sind mu kallis poiss , kuid see pole armastus mis ma sinu vastu tunnen , see on midagi muud , see on suurem , kui armastus ,Mina armastan sind ka , aga mitte nagu erilist sõpra vaid , mu tunded sinu vastu on kõrgemad ,kui kunagi varem ! Me oleme sõbrad kuni elu lõpuni ! .
Kuid mitte selles maailmas .

ja hüppas ...

2) pikemateks omaloomingulisteks jutustusteks. Seda teist osa rate.ee päevikutes avaldatud individuaalloomingu on raskem üheselt kirjeldada. Tegemist on väga mitmeplaanilise materjaliga, järjejuttudega, mille teemaks on valdavalt armumine ja esimene armastus. Analüüsisin põgusalt 2010-11. aasta teismeliste tüdrukute kirjutatud pikemaid ja lühemaid interaktiivseid omaloomingulisi jutustusi – Väike lugu, Saatuse mängud, Elu pole muinasjutt, Kunagi, Tõeline armastus, Bad Romance, Tell my wy (way), Väike lugu, How could I let him walk out of my life, JB, Paradiisis on armastust, The lovely lovely lovely, Kas armumine on kerge, Jutt arglikust tüdrukust, kellest sai enesekindel naine, Valu – et teada saada kuidas tüdrukud oma jutustused üles ehitavad, kas ja kuidas tüdrukud järgivad omaloomingulistes jutustustes neid varasemaid traditsioonilisi eeskujusid, kes on loo kangelased/tegelased ja mida võiks nende tekstide järgi arvata tüdrukute armastuse ja õnne kujutelmade kohta ning kuidas interaktiivne keskkond mõjutab nende juttude kulgu.

Kõigi nende juttude peategelaseks on mõnevõrra vanem või teismeline tüdruk, teised tegelased on tema lähemad sõbrad. Juttude pealiin on tüdruku ja poisi esimene kohtumine ja armumine. Pikemates lugudes tekib selle armastuse ette rida peategelasest olenevaid (käitub mõtlematult, petab) ja mitteolenevaid (nt vanemad, sõbrad on vastu) tõkkeid.

Ennastohverdavat traagilist armastust ülistavad neist „Väike lugu“ ja “Tõeline armastus”. Esimeses loos saab poiss autoavariis surma ja tüdruk võtab valust ja igatsusest endalt elu. Teises loos tapetakse tüdrukut koju saatnud poiss tänaval ning alles peale poisi surma saab tüdruk aru, et tegemist oli tõelise armastusega.

Valdavalt on tegemist minajutustustega ja nende lugude tegevuski toimub tüdrukutele tavapärasel ümbruses: koolis, kodus, noortepidudel, tänaval. Kui jutustuse keskkond või olukord, mida jutus kajastatakse, osutub kirjutajale võõraks (sünnitamine, haigla jms), siis löövad jutustuse lugejad aktiivsemalt kaasa, kommenteerides enda meelest pealiskaudseid ja ebausutavaid lahendusi juttudes.

Ka selle valiku hulgas on mitmeid nn tuhkatriinulugusid või inetu pardipoja lugusid, mille sisuks on millegipärast (välimuse, seisuse vm) pärast tõrjutud tüdruku armastuse ja õnne leidmine (Jutt arglikust tüdrukust, kellest sai enesekindel naine, Saatuse mängud). Neis juttudes joonistuvad välja tänapäeva teismeliste iluideaalid ja kujutlused ideaalelust ja -perekonnast.

Kata oli 16-aastane õlgadeni mustade juustega, helesiniste silmadega, kõhna ja ilus tüdruk; Marko oli 17-aastane sportliku välimusega pruunide juuste ja roheliste silmadega poiss. (Tell my wy).

Tsau, mu nimi on Emily Rosenberg. Olen 15-aastane, pikkade blondide juustega, kõhna kehaehitusega ning mu silmad on sinised. Elan New Yorgis ühes suures korteris, mis läheb läbi kahe korruse. Minu ema nimi on Sophia Rosenberg. Tal on pruunid juuksed ja ta on 34-aastane ja tal on oma firma. (Valu)

Esimest kohtumist unelmate printsiga kirjeldatakse neis juttudes tavaliselt väga detailselt ja romantiliselt. Näiteks 13-aastane tüdruk, rate.ee blogija, kirjeldab oma jutus “Paradiisis on armastust” seda esimest kohtumist nii:

Suveõhtu oli soe ning vaatasin mere poole, kus paistis imeilus päikeseloojang. Soojal liivarannal istudes tundsin end nii hästi, mida pole varem juba ammu kogunud. Meri oli peegelsile ja sädeles veel viimased hetked, kuni päike ära kaob. Mängisin liivaga ja mudisin seda. See oli nii pehme kui udusulg. Üsna ruttu läks päike minema ning otsustasin siis püsti tõusta ja koju liikuda. Äkstselt märkasin kedagi, kellesse ma esimesest silmapilgust armusin. Su helepruunid lokkis juuksed peas, mis lehvisid tuule käes. Su pruun ja treenitud keha, mis võitis selle tähelepanu. Su säravad ning rohelised silmad, mis avasid mu südame ja lasid mul sellesse tulla. Põhiliselt on see, et sa oled kõige kenam ja ilusam kutt, keda ma iialgi näinud olen. Jälgisin sind oma siniste silmadega, sest ei suutnud sinult pilku eemaldada. See oli võimatu. Istusin tagasi liivale ja vaatasin mere poole. Ma suutsin seda teha. Ma tänasin jumalat, et kohtusin sellel ilusal ja soojal suveõhtul siin rannas poisiga, kes võitis mu südame.

Kahes jutus on tüdruku unelmate printsideks teismeliste seas populaarsed noored lauljad: 1992. aastal sündinud USA laulja Nicholas Jonas – “Tell my wy”, ja Kanada lapslaulja Justin Bieber – jutus “JB”. Järjejuttude tegevus lõpeb valdavalt lahendusega: armastus on leitud ja mõlemapoolselt kinnitatud. Vaid ühes jutus (JB) on autor läinud kaugemale: siin tähendab happy end pulmi Justin Biberiga, lapse sündi ja perekonna loomist. Üks kogenum 16-aastane kirjutaja, mitmete kõrge reitinguga juttude autor, ei järgi oma jutus seda lihtsustatud stereotüüpset õnnelikku lõppu, vaid kujutab oma jutus “How could I let him walk out of my life” seda esimest suhet küll romantilist, aga üsna realistlikku valusat õppetundi, kus nii minategelasest tüdruk kui poiss teevad rohkelt vigu ja lõpuks lahku lähevad: “Mul oli nii valus. Teda nägin ma igas kuus vaid korra ja nüüd olen sellest üle saanud. On olemas paremaid poisse, aga ma tean, et lahkumine oli minu süü...”

Vanematele on neis lugudes antud enamasti üsna kõrvaline või olematu roll. Minategelane võib olla ka orb või vanemaid üldse ei mainitagi või arvustatakse nende suhet peategelasse (isa peksab – The lovely lovely lovely), või nad lahkuvad millegipärast (kas välismaale vm) ja jätavad peategelasele korteri ja raha.

Kõigi nende juttude üks ilmselt psühholoogiliselt märgilisem/täenduslikum osa on lebestseenide kujutamine. Need on siin edasi antud väga tagasihoidlikult ja ei lähe tavaliselt kaugemale kui esimene lähedus, kallistus või suudlus. Kõik need stseenid kannavad endas suurt emotsionaalset pinget, sest kõik edasi juhtuma pidav on korruga selgelt tajutav, ent ei toimu siiski.

Otsustasime mängida kaarte. Mina ja tema vastamisi. Mängisime valetamist. See oli jube. Iga asja peale võtsime pitsi jooki. Jõllitasime kogu aeg üksteisele silma. Me olime kogu aeg väga lähestikku üksteisele. Asi kiskus väga pingeliseks, et ma suutsin 2 kaarti laua alla pillata. Läksin neid ära võtma ja nägin enda näo ääres Teda. Vaatasime üksteisele otsa..ta surus oma huuled minu omadele... (How could I let him walk out of my life)

Tüdrukute tundemaailm ja seesama toimumata vahekorra fenomen tuli arutluse alla tänapäeva teismeliste tüdrukute hulgas ülipopulaarseks saanud Stephenie Meyeri „Videviku“ („Twilight“ 2005) ja selle järgi tehtud filmi puhul. Selles feministidest kriitikute poolt voorus-pornoks ristitud teoses ei saagi vahekord tegelikkuses toimuda, sest tüdruku armastatu on vampiir. Lahates „Videviku“ ja selle järgi tehtud filmi populaarsuse fenomeni, leidsid kriitikud, et igasugune lugu, olgu siis filmis või raamatus, aitab tüdrukutel päriselust paremini aru saada, kogeda asju, mida nad päriselt ei saaks kogeda. Nii on ka „Videviku“ looga – teismelised loevad seda, et saada üle oma hirmust süütuse kaotamise ees. Või siis selleks, et vabaneda hirmust olla seksuaalne olend enne veel, kui ühiskond või lapsevanemad arvavad, et nüüd on õige aeg. Teismeliseeale on võrdselt iseloomulikud nii kujutletud armastus kui kannatus sellesama armastuse pärast ja tüdrukute rate.ee päevikute armastusjutustused vahendavad neid mõlemaid tundeid.

Lõpetuseks

Nende traditsiooniliste ja omaloominguliste vormide läbi sõnastavad tüdrukud oma tundemaailma nii nagu nad seda tajuvad, oskavad ja soovivad. Tüdrukute armastuslugudes on suhteliselt lihtne ära tunda ka nende unistusi ja käitumisstrateegiaid.

Mõtlemata paneb see, et need varem kitsas tüdrukuteringis levinud ja kuni interneti tulekuni täiskasvanute eest suhteliselt varjatud manifesteeriva didaktikaga käsikirjalised tekstid on nüüd väga hästi sobitunud ka üldisemas maailmas, kus armastuslugude kirjutajaid-lugejaid-kommenteerijaid on võrratult rohkem ja need ei ole sugugi ainult tüdrukud. Tänapäeva interneti-uurijate tööd näitavad, et inimesed lähtuvad internetis suheldes eelkõige kultuuris omandatud soorollidest. Viimased jälle omakorda on pidevas tänapäeva popkultuuri mõjuväljas. Nii märgib näiteks personaalsete fotositluste kaudu soorollide avaldumist rate.ee keskkonnas uurinud Andra Siibak, et rate.ee tähelepanuväärsemad naised on oma eksponeerimises olnud selgelt mõjutatud menuseriaali „Seks ja linn“ fiktiivse naisekuju julgest, aktiivsest ja kompleksivabast eeskujust. Rate.ee päevikute folkloristliku e pärimuskeskse käsitlusviisi korral võib täheldada, et nende väliste ja matkivate hoiakute kõrval on ka hoopis teisi (idealistikumaid) võiks isegi väita, et alalhoidlikumaid arusaamu armastusest ja õnnest, mis arvestades interneti kõikehõlmavust võivad isegi väga üldised olla. Neis armastusjuttudes domineerib hella, sõbraliku, turvalise, aga ka ennastohverdava armastuse ideaal.

Kirjandust

Борисова, Наталья; Богданов, Константин; Мурашов, Юрий 2008. СССР: Территория любви. Новые материалы и исследования по истории русской культуры 06.

Борисов, Сергей; 1992. Тридцат девичьих рукописных рассказов о любви. Обнинск

Борисов, Сергей 2002. Мир русского девичества 70 - 90 годы XX века. Москва.

Kalmre, Eda 1995. See pikk lühike tee salmialbumist oraaklini. Tüdrukute kirjalikust pärimusest aastatel 1970–1990. – *Lipitud-lapitud. Tänapäeva folkloorist*. 161–173.

Kalmre, Eda 2010. Tüdrukute materjalikogudest ja eneseesitlusest internetis *rate.ee* päevikute armastusjutustuste näitel. – *Tulnukad ja internetilapsed*. Tänapäeva folkloorist 8. Tartu: EKM Teaduskirjastus. 215–246.

Lipponen, Ulla 1992. Ruusu ja rikkaruoho. Rakkaus tyttöjen runovihkoperinteessä. – *Letit liehumaan. Tyttökultuuri murroksessa*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 114–134.

Matteus, Ave 2010. Loeng “Uuem noortekirjandus ja selle käsitlemisvõimalused koolitunnis.

Mäeots, Ülo 2009. Armastuse märgid. Tartu.

Siibak, Andra 2007. Sugu virtuaalmaailmas. – *Adriane lõng*, ½, 7.

Tõnson, Margit 2009. Voorus-porno. – Eesti Ekspress, 11. detsember

“Kohustuslik kirjandus 2010–2011“ lk-lt www.nommeerakool.ee